

ISTRAŽIVAČKI KAMP "VELIKA KAPELA 2010"

PIŠE: Damir Basara
Speleološki odsjek PD „Dubovac“
Karlovac

10

UVOD

Među speleološki najzanimljivijim područjima Gorskoga kotara zasigurno je i planinski masiv Velike Kapele. Smješten na istočnom dijelu Gorskoga kotara omeđen je sa sjeverne strane magistralnom cestom, odnosno autocestom Zagreb-Rijeka, s južne strane cestom Josipdol-Brinje-Vratnik, s istočne nizom krških polja (Ogulinsko, Oštarijsko, Plaško), dok se na zapadu obronci Kapele spuštaju prema moru. Unutar tih granica smještena su tri lanca gorskih bila, koja zajedno čine sklop Velike Kapele. Istočno bilo počinje Bjelolasicom (1533 m/nv) kao najvišim vrhom čitavog sklopa i proteže se preko Debelog vrha (1050 m/nv) i Crnog vrha (1102 m/nv) do prijevoja Vrata (888 m/nv) kojim prelazi cesta Josipdol-Senj. Južno od prijevoja nalazi se sklop Male Kapele. Srednji greben počinje od sela Mrkopalj Čelimbašom (1809 m/nv) te prelazi preko Velike i Male crne kose (1223 i 1163 m/nv) na Samarske i Bijele stijene (1302 i 1335 m/nv), a zatim dalje do Velike Javornice (1375 m/nv) najviše točke ovog niza. Greben se produžava u smjeru Bijele grede (1103 m/nv) i Bitoraja (1107 m/nv). Najzapadniji, treći, niz počinje Burnim Bitorajem (1385 m/nv) iznad Ličkog polja, obuhvaća Viševicu (1428 m/nv) najvišu točku niza te se produžava preko Smolnika (1279 m/nv) na Ričičko bilo (1286 m/nv) sve do drugoga grebena Kolovratskih

stijena (1091 m/nv), a završava Alinim bilom (1120 m/nv) i Crnim vrhom (1133 m/nv). Osnovni je smjer pružanja čitavog sklopa dinarski, tj. sjeverozapad-jugoistok, ali unutar područja postoje znatna odstupanja od tog smjera.

Prvo spominjanje imena Kapela datira iz 1655. godine kada se cestovni prijevoj preko Kapele u izvještaju ratnog vijeća prvi put bilježi tim imenom. Povijest nastanka tog imena datira još iz druge polovice 14. stoljeća kada je na 623 m visokom brdu,

smještenom između Modruša i prijevoja, sagrađen veliki pavlinski samostan sv. Nikole. U onodobnim se listinama spominje kao samostan "sv. Mikule na Gvozdi" i služio je za boravak 80 redovnika, ali i kao konačište za putnike koji su prelazili preko Gvozda – kako se tada zvala Kapela. U vrijeme turskih provala samostan teško stradava i biva potpuno napušten. Tek 1708. godine pavlin Matevčić na ruševinama podiže novi, mnogo manji samostan, za tri redovnika i s nekoliko soba za putnike. Uza

U kampu

foto: Damir Basara

Dvorana u Duploj jami

foto : Krešimir Pogacić

11

samostan obnovio je i kapelu sv. Nikole. Upravo po toj kapeli narod je nazvao i planinsko sedlo preko kojega vodi put iz Karlovca za Senj. Postupno je narod po pavlinskoj kapeli počeo nazivati i susjedne gore, a ime se našlo i u spomenutom izvještaju ratnog vijeća 1655. godine. Za cijeli planinski masiv, ime Kapela nalazimo prvi put godine 1692. u pismu senjskoga kapetana, grofa Rudolfa Edlinga. U pismu pak kralja Leopolda I. od 30. lipnja 1696. nalazimo već dvije gore Kapele. Jedna je nazvana Velika Kapela u koju su bili uključeni vrhovi Klek, Bitoraj i Bjelolasica, dok se istočni nastavak prema Plaškom i Plitvicama nazivao Mala Kapela.

O ISTRAŽIVANJIMA

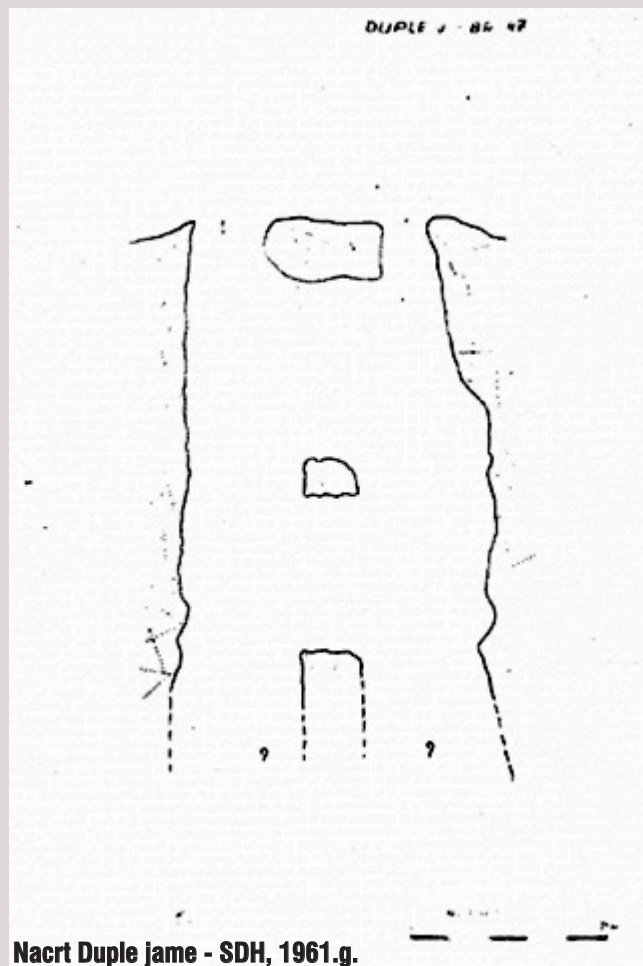
U skladu s godišnjim dopuštenjem Uprave za zaštitu prirode Ministarstva kulture za znanstvena i stručna istraživanja speleoloških objekata na području Republike Hrvatske (ur.b. 532-08-02-03/1-10-06 od 17. veljače 2010.), kojim se našoj udruzi kao članici Komisije za speleologiju Hrvatskog planinarskog saveza dopuštaju navedene aktivnosti u razdoblju od 19. do 27. lipnja 2010. godine članovi Speleološkog odsjeka planinarskog društva „Dubovac“ iz Karlovca u suradnji s Javnom ustanovom za upravljanje prirodnim vrijednostima karlovačke županije „Natura Viva“ organizirali su istraživački kamp na području Velike Kapele. Cilj istraživanja

bio je rekognosciranje terena, pronalaženje ulaza u speleološke objekte i njihovo istraživanje. Istraživanja u speleološkim objektima obuhvatila su točno lociranje ulaza u speleološke objekte, fizičko istraživanje samih objekata te izradu topografske i fotodokumentacije. Voditelj istraživanja bio je Damir Basara, instruktor speleologije Komisije za speleologiju Hrvatskog planinarskog saveza, dok je u istraživanjima sudjelovalo ukupno 17 speleologa članova SO PD „Dubovac“.

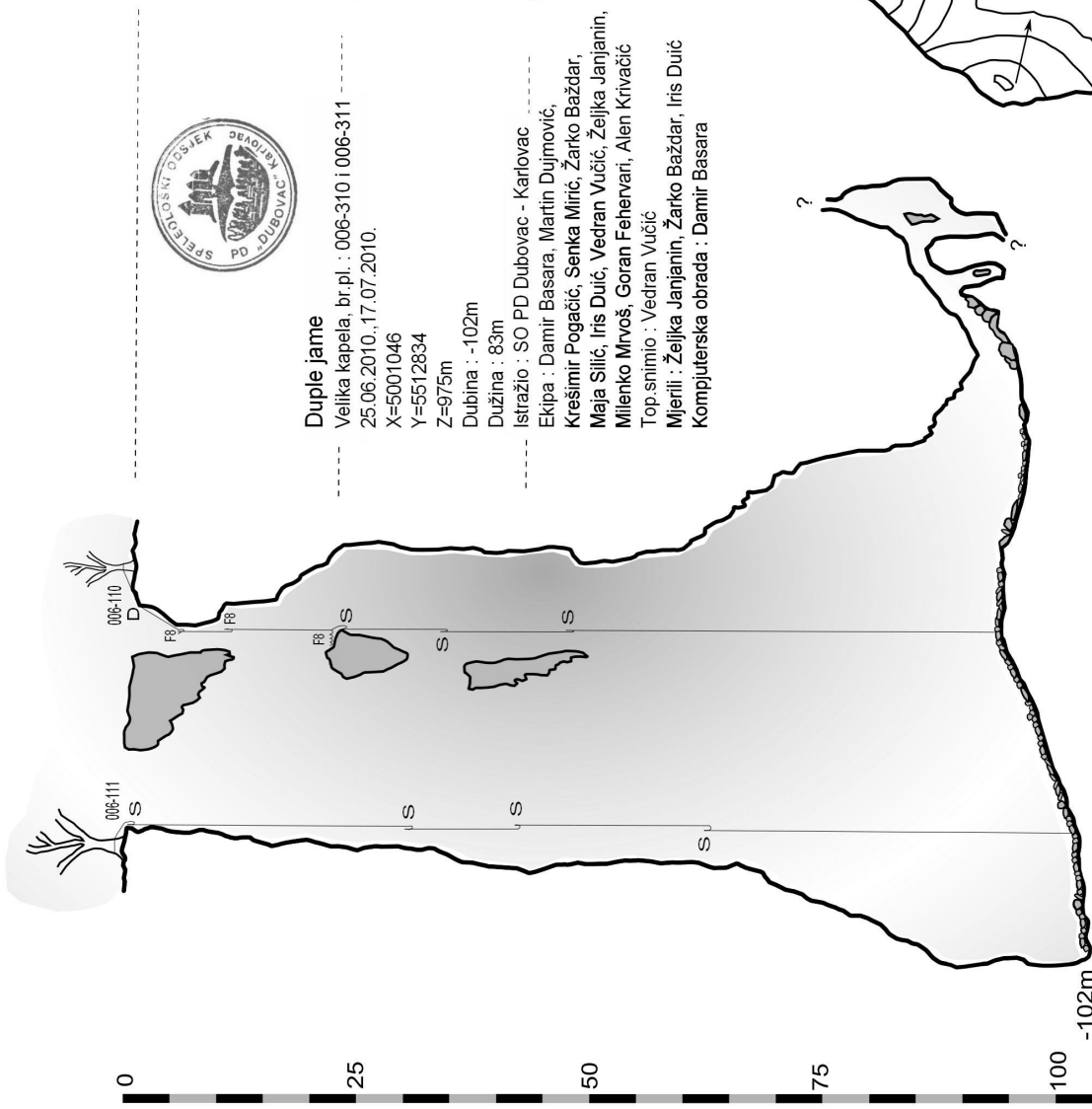
PODRUČJE I POVIJEST ISTRAŽIVANJA

Naša istraživanja obuhvatila su područje zapadno-sjeverozapadno od mjesta Modruš na kartama obilježenim imenima: Dno države, Duple jame i Pećine. Iz samih imena područja nazire se naša zainteresiranost za

istraživanja na tim područjima. Pregledom topografskih karata uočeni su obilježeni ulazi u nekoliko speleoloških objekata

Nacrt Duple jame - SDH, 1961.g.

Duple jame

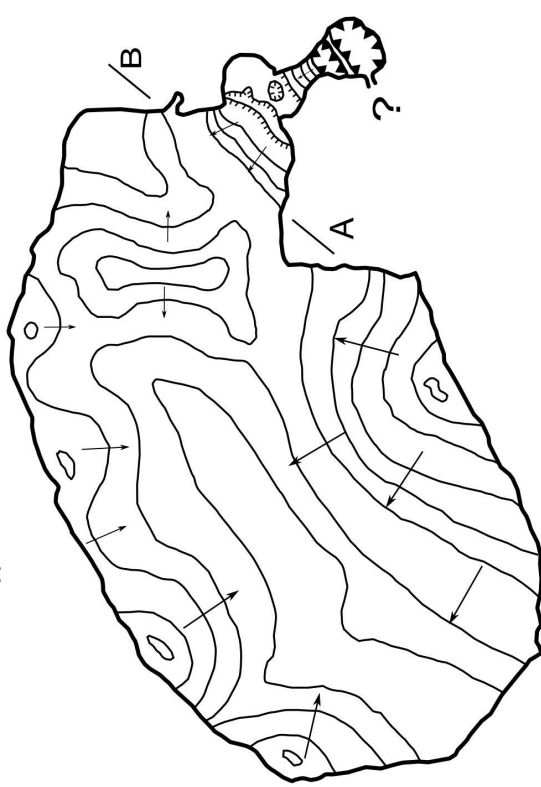
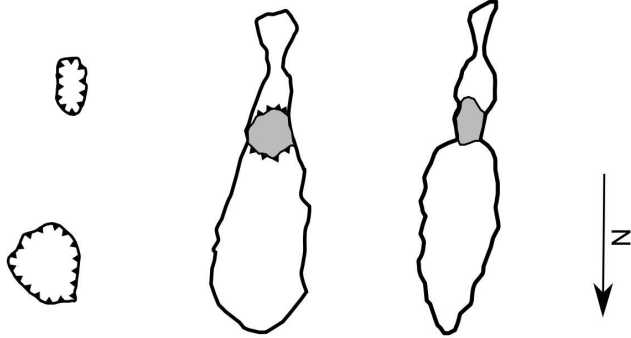
Velika kapela, br.pl. : 006-310 i 006-311
 25.06.2010., 17.07.2010.

X=5001046
 Y=5512834
 Z=975m

Dubina : -102m
 Dužina : 83m

Istražio : SO PD Dubovac - Karlovac

Ekipa : Damir Basara, Martin Dujmović,
 Krešimir Pogačić, Senka Mirić, Žarko Baždar,
 Maja Silić, Iris Duić, Vedran Vučić, Željka Janjanić,
 Milenko Mrvoš, Goran Fehervari, Alen Krivačić
 Top.snimio : Vedran Vučić
 Mjerilo : Željka Janjanin, Žarko Baždar, Iris Duić
 Kompiuterska obrada : Damir Basara

Ulazna vertikala Duple jame

foto: Krešimir Pogačić

13

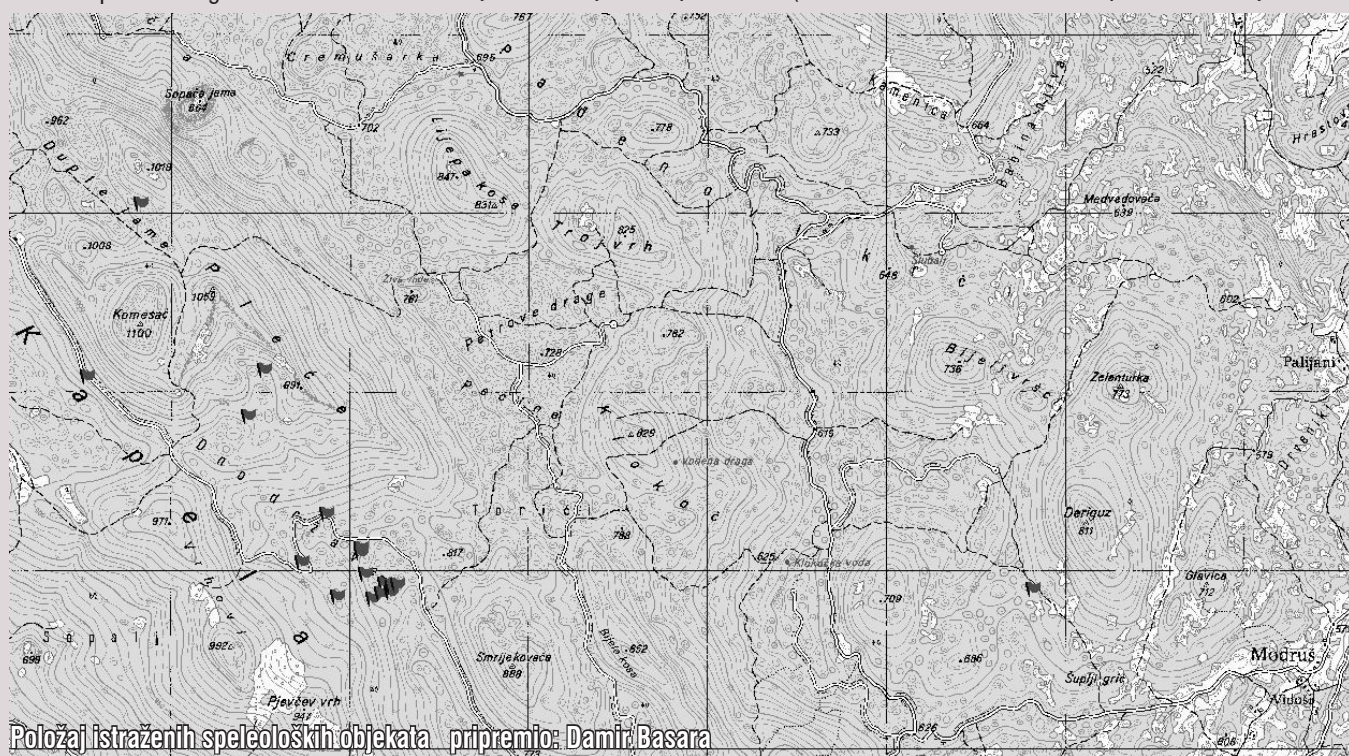
što je bio dovoljan povod za organizaciju istraživačkoga kampa na tom terenu. Već prvim odlaskom na teren i pronalaskom nekoliko ulaza u speleološke objekte uvidjeli smo da se radi o vrlo perspektivnom terenu za speleološka istraživanja, ali i da su se na tom području već provodila pojedinačna istraživanja. Naknadnim sakupljanjem informacija došli smo do saznanja da su prva istraživanja na tom području provodili članovi Speleološkog društva Hrvatske

1961. godine kojom prilikom su započeta istraživanja u Duploj jami koja je tada istražena do dubine od 55 m, gdje se stalo zbog nedostatka opreme. Također, na dva smo ulaza pronašli pločice koje su postavili članovi SO PDS „Velebit“ iz Zagreba, ali na nekoliko upita o podrijetlu pločica i o rezultatima istraživanja na tom području nismo dobili odgovor jer u arhivi nisu mogli pronaći podatke o tim objektima. Radi se o objektima obilježenim pločicama (005-115 i

005-117). Sve prikupljene informacije bile su dovoljne da organiziramo istraživački kamp i započnemo sustavna istraživanja na tom području.

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Tijekom devetodnevnog boravka na terenu kiša i grmljavinska nevremena dopustila su nam samo pet lijepih dana za konkretna istraživanja. U tih pet dana locirali smo 16 speleoloških objekata od

Položaj istraženih speleoloških objekata pripremio: Damir Basara

kojih smo 11 istražili. Najvažniji istraženi objekt jest Dupla jama dubine 102 m koji fascinira veličinom podzemnih prostora. Ostali su objekti manjih dimenzija, do 35 m dubine. Kroz kartografske prikaze, tablicu istraženih objekata donosimo rezultate naših istraživanja.

ZAKLJUČAK

Kako se pokazalo da se radi o perspektivnom terenu, istraživanja će se nastaviti već tijekom 2011. godine. Težište istraživanja bit će fokusirano na detaljno istraživanje u Duploj jami gdje je uočen mogući nastavak jame.

Također će se istražiti objekti koje nismo istraživali zbog nedostatka vremena.

LITERATURA :

Trdić, Z. (2001): Kako je Kapela dobila ime. Hrvatski planinar, 2001, br. 10 (str.302)
Speleološko društvo Hrvatske(1961): Speleološki objekti na karti 1 : 50000 OGULIN 4

Red. broj	Naziv	Broj pločice	Dužina	Dubina	Vrsta
1	Jama krvoločni pusi	006-300	8	32,6	jama
2	Jama mlohava čuna	006-301	18,5	14,4	jama
3	Jama Pseudo Kvačica	006-302 005-117	26	24	jama
4	Meander	006-303	9	7	jama
5	Jama Meho	006-304 005-115	9	22	jama
6	Jama Sid	006-305	3,2	8	jama
7	Pećina Sedma od Devet	006-306			vrtača
8	Međeđe	006-307	4,5	5,5	špilja
9	Dno države jam	006-309		-8,1	jama
10	Sniježnica			8	jama
11	Dupla jama	006-310 006-311	83	102	jama

Tablica istraženih speleoloških objekata

EXPLORATION CAMP VELIKA KAPELA 2010

Members of the speleological section of the Mountaineering Association Dubovac from Karlovac organised an exploration camp in Velika Kapela from 19 June to 27 June 2010. The west and north-west parts to Modruš were explored and marked on maps by the appellations of Dno Države, Duple jame and Pećine. A weeklong expedition led to the findings of 16 speleological objects, 11 of which were explored. The deepest explored pit was Dupla jama, 102m in depth, which will see further exploration. All other objects were explored up to 35m in depth. Damir Basara, a speleology instructor, led the expedition.